

Helsingin hallinto-oikeudelle 19.11.2014

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Puhelin: +358 (0) 29 56 42000

Telefax: +358 (0) 29 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

VIITE: LAUSUNTOPYYNTÖ 3.11.2014, DIAARINUMERO 05737/14/1203

1 Valittaja

Leo Lahti

Postiosoite valitusta koskeville ilmoituksille: Wageningen University, Laboratory of Microbiology,

Dreijenplein 10, 6703HB Wageningen, The Netherlands tai sähköpostitse leo.lahti@iki.fi

Sähköposti: leo.lahti@iki.fi

Kotikunta: Wageningen, Gelderland, Alankomaat

Puhelinnumero: +31 6 1673 7991

2 Asia

Vastaselitys Aalto-yliopiston (jäljempänä "Aalto") antamaan lausuntoon koskien Helsingin hallinto-oikeuteen tekemääni valitusta. Tein Aallolle julkisuuslain mukaisen tietopyynnön Aallon ja Elsevier B.V:n (jäljempänä "Elsevier") väliseen sopimukseen liittyen. Aalto on kieltäytynyt luovuttamasta tietoja.

3 Asian aikaisempi käsittely

6.8.2014 Tein Aallolle julkisuuslain mukaisen tietopyynnön koskien Elsevierin kanssa tehtyjä hankintasopimuksia vuodesta 2010 alkaen (LIITE 1). Pyysin tietoa:

1. Aallon ja Elsevierin välillä solmitun sopimuksen kokonaishinnasta
2. Muista hankintapäätökseen vaikuttaneista tekijöistä. Näitä ovat esimerkiksi vaihtoehtoiset tarjolla olleet, myös saman toimittajan toimittamat, tilauskokonaisuudet ja niiden hinnat mutta myös muut mahdolliset hankintapäätökseen vaikuttaneet tekijät.

20.8.2014 Aalto kieltäytyi luovuttamasta pyydettyjä tietoja (LIITE 2).

18.9.2014 Toimitin ohjeiden mukaisen valituksen perusteluineen Helsingin hallinto-oikeuteen (LIITE 2).

3.11.2014 Helsingin hallinto-oikeus välitti minulle Aallon vastineen (LIITE 3) sekä mahdollisuuden vastaselityksen antamiseen marraskuun aikana.

Aallolle tehdyn tietopyynnön lisäksi olen pyrkinyt tuloksetta saamaan tietoa eri tiedekustantajien kanssa tehtyjen sopimusten kokonaishinnoista tekemällä tietopyyntöjä sopimusneuvotteluja koordinoineelle FinElib-konsortiolle, Kansalliskirjastolle sekä muille yliopistoille. FinElib-konsortio toimitti minulle kopion Elsevierin kanssa tehdystä sopimuksesta niin, että siitä oli poistettu sopimuksen kokonaishinta.

4 Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle

Vaadin Aaltoa luovuttamaan julkisuuslain nojalla pyytämäni tiedot.

5 Perustelut

Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Aalto vetoaa siihen, että hankinta-asiakirjat ovat hankintalain mukaan asianomaisjulkisia asiakirjoja ja kiistää kantajan asianosaisuuden. Hankintalain hankinta-asiakirjojen julkisuutta koskevat säännökset eivät kuitenkaan ole merkityksellisiä, koska Aaltoon sovelletaan julkisuuslakia kuten muihinkin viranomaisiin yliopistolain perusteella. Julkisuuslaki tulee tässä tapauksessa täysimääräisesti sovellettavaksi. Hankintalakia ei sovelleta tähän lainkaan.

Asianomaisjulkisuus laajentaa muutoinkin laajaa oikeutta saada tieto julkisista asiakirjoista. Sen mukaan asianomaisella on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitteeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä. Aalto viittaa hallituksen esitykseen 50/2006 ja siinä kuvattuun 75§:ään. Hallituksen esityksessä kuitenkin yksiselitteisesti todetaan, että “[p]ykälä ei koskisi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:ssä mainittuja viranomaisia, jotka noudattavat mainituksessa laissa säädettyä myös tarjousmenettelyn osalta” eli se ei liity tapaukseen, sillä Aalto itsekin vastineessaan toteaa olevansa julkisuuslain tarkoittama viranomainen.

Aallon vastine tietopyyntöön ja valitukseen

Aalto esittää vastineessaan, että tietopyyntöni kohdistuu hankintasopimukseen. Tietopyyntöni kohdistuu sopimuksen kokonaishintaan ja muihin hankintapäätökseen vaikuttaneisiin tekijöihin riippumatta siitä mistä asiakirjoista tieto on saatavissa. Julkisuuslain 13§:n mukaan “tiedon pyytäjää on diaarin ja muiden hakemistojen avulla avustettava yksilöimään asiakirja, josta hän haluaa tiedon”.

Aalto viittaa vastauksessaan hankintasopimuksessa oleviin tietoihin, mikä viittaa siihen, että Aallolla on julkisuuslaissa tarkoittamalla tavalla hallussaan kyseinen asiakirja. Tietopyyntö koskee myös muita viranomaisen asiakirjoja, joista tieto voi löytyä, kuten hankintapäätös, toimittajan lähettämät laskut, tai muut asiakirjat, joten pelkkään hankintasopimukseen viittaamalla Aalto ei ole vastannut tietopyyntöön julkisuuslain mukaisesti.

En koe Aallon julkisuuslain hengen mukaisesti auttaneen tietopyynnön laatimisessa niin, että saisin pyydetty tiedot. Tämän johdosta olen pyytänyt ja saanut tietopyynnön ja valituksen laatimiseen ulkopuolista asiantuntija-apua, kuten Aalto on vastineessaan halunnut tuoda esiin. En ole julkaissut salassa pidettävää tietoa. Julkisuuslain 13§ mukaan tietopyyntöä ei tarvitse perustella ja tiedonsaantioikeuden tulisi toteutua riippumatta siitä pystyykö tietopyynnön tekijä ajamaan asiaansa ammattimaisesti.

Tieto kokonaishinnasta sisältynee hankintasopimuksen lisäksi Aallon ja/tai sopimusneuvottelija koordinoineen FinElib-konsortion tekemään hankintapäätökseen ja muihin julkisiin asiakirjoihin kuten toimittajan lähettämiin laskuihin.

Tieto muista hankintapäätökseen vaikuttaneista tekijöistä (kuten esimerkiksi vaihtoehtoisista tarjolla olleista tilauskokonaisuuksista ja niiden hinnoista) löytyy viranomaisen dokumenteista ja on julkisuuslain mukaan julkinen tieto. Jos Aalto on saanut useita eri tarjouksia, myös samalta toimittajalta erilaisia vaihtoehtoja, niin sen tulee julkisuuslain nojalla kertoa kaikkien vaihtoehtoisten tarjousten hintatiedot sekä niiden vertailuun vaikuttaneet tekijät.

Sopimuksen kokonaishinta ja muut hankintapäätökseen vaikuttaneet tekijät ovat julkisia riippumatta siitä mistä asiakirjasta tieto on saatavilla. Koska sopimusten kokonaishinta ei ole salassa pidettävä tieto, niin esimerkiksi Helsingin kaupunki on julkaissut avoimena datana tiedot siitä, kuinka paljon se on miltäkin yritykseltä hankintoja tehnyt kokonaisuudessaan (Helsingin kaupungin ostot vuodesta 2012 alkaen, arvo vuositasolla 2,2 miljardia euroa.): <http://www.hel.fi/www/uutiset/fi/kaupunginkanslia/hankintatiedot-avoin-data>. Hankinnan kokonaishinta tulisi varmaankin myös ilmetä Aallon tekemästä hankintapäätöksestä (LIITE 4).

Yleislakien ja erityislakien tulkinnasta

Aallon mukaan julkisuuslaki on asiassa yleissäännös ja hankintalaki erityissäännös. Aallon mukaan asia tulee ratkaista ensisijaisesti erityissäännöksen nojalla. Aallon erityissäännökseksi tulkitseman Hankintalain 84§:n mukaan kuitenkin todetaan yksiselitteisesti, että “[h]ankintayksikön asiakirjojen julkisuuteen [...] sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia [...]”.

Julkisuuslain 3 §:n mukaan tiedonsaantioikeuksien ja viranomaisten velvollisuuksien tarkoituksena on toteuttaa avoimuutta ja hyvää tiedonhallintatapaa viranomaisten toiminnassa sekä antaa yksilöille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä, muodostaa vapaasti mielipiteensä sekä vaikuttaa julkisen vallan käyttöön ja valvoa oikeuksiaan ja etujaan. Julkisten varojen käyttöä on julkisten hankintojen toteuttaminen.

Julkisuusperiaatteen ja julkisuuslain tulkinta tulee tehdä viranomaisten toimintaa koskien julkisuusmyönteisen tulkinnan kautta ja salassapitosäännöksiä on tulkittava suppeasti, koska ne ovat poikkeuksia pääsäännöstä.

Asiakirjojen salassapidon perusteista

Aalto tuo esiin ostaneensa palveluita Elsevieriltä yksityisoikeudellisen sopimuksen nojalla, jonka sisältö on luottamuksellinen. Se, että hankintamenettelyn perusteella tehdään yksityisoikeudellinen sopimus, ei ole merkityksellinen, kun hankintapäätöstä tai hankintasopimusta arvioidaan viranomaisen asiakirjana.

Aallon mukaan hankintahintojen paljastuminen voisi johtaa siihen, ettei Aalto saisi muissa kilpailutuksissa tarjouksia. Tämä ei ole mikään salassapitoperuste. Salassapitoperusteet on listattu julkisuuslain 24§:ssä. Hankintahintaa käsitellään markkinaoikeudessa julkisena tietona. Jos salassapidon

perusteena on, että tarjouksen kokonaishinta on salassa pidettävä ja aiheuttaa haittaa hankintayksikön hankinnoille, johtaisi tulkinta siihen, että tarjousvertailua koskevia tietoja ei voitaisi käsitellä miltään osin julkisina tietoina, mikä olisi ongelmallinen oikeudenkäynnin julkisuuden osalta. Aallon argumentit ovat perusteettomia eivätkä perustu julkisuuslakiin eikä sen tulkintaa ohjaaviin periaatteisiin.

Aallon mukaan asiakirjat sisältävät Elsevierin liike- ja ammattisalaisuuksia ja niiden antaminen aiheuttaisi Elsevierille taloudellista vahinkoa sekä vaikuttaisi sen kilpailuasemaan. Julkisen hankinnan hinta ei ole liikesalaisuus. Jotta tieto olisi liikesalaisuus, tulisi sen paljastuminen aiheuttaa haittaa sille yritykselle, jonka tietoa halutaan suojata. Aallon vastineen (LIITE 3) mukaan sopimus on kilpailutettu julkisena hankintana. Hankintamenettelyssä tarjouskilpailuun osallistuvat saavat tietoon hankinnan kokonaishinnan ja tarjousvertailussa käytetyt muut vertailuperusteet. Tästä syystä nämä tiedot eivät voi aiheuttaa haittaa yritysten liiketoiminnalle, koska ne tulevat kilpailijoiden tietoon tarjouskilpailussa. Tarjousvertailussa käytetylle hinnalle tai muulle vertailutekijälle ei ole olemassa salassapitointressiä liikesalaisuutena.

Aallon oikeustapaviittauksista

Aallon viittaamat tuomioistuimien ratkaisut eivät koske niitä tietoja, joita tietopyynnössä on esitetty. Siten ne eivät ole merkityksellisiä arvioitaessa hankintapäätöksen ja hankinnan kokonaishinnan julkisuutta tai muiden hankintapäätökseen vaikuttaneiden tekijöiden julkisuutta.

Toin kanteessani esiin useita ennakkotapauksia, jotka viittaisivat että viranomaisen hankinnoissa kokonaishinta on aina julkinen tieto. Myös oikeustieteen ammattilaisilta saamani asiantuntija-avun mukaan viranomaisen tekemän sopimuksen kokonaishinta on kiistatta julkinen tieto.

Wageningenissa 19.11.2014

Leo Lahti

Liitteet

- 1) LIITE 1 Alkuperäinen tietopyyntöni 6.8.2014
- 2) LIITE 2 Valitus Helsingin hallinto-oikeuteen (sisältäen Aallon vastauksen alkuperäiseen tietopyyntööni) 18.9.2014
- 3) LIITE 3 Aallon vastine Helsingin hallinto-oikeuteen tekemääni valitukseen 3.11.2014
- 4) LIITE 4 Aallon hankintapäätös 5.11.2011

Leo Lahti <lmlahti@gmail.com>

Julkisuuslain mukainen tietopyyntö

Leo Lahti <leo.lahti@iki.fi>

Wed, Aug 6, 2014 at 5:32 PM

To: Järvi Juhamatti <juhamatti.jarvi@aalto.fi>

Cc: Kirjaamo <kirjaamo@aalto.fi>, Hohti Marja <marja.hohti@aalto.fi>, Pasanen Pekka <pekka.pasanen@aalto.fi>

Hei Juhamatti, kiitokset vastauksesta.

Pyysin edellisessä viestissäni julkisuuslain nojalla tiedon Aalto-yliopiston ja Elsevierin välisten tieteellisiä julkaisuja koskevien lisenssisopimusten kokonaishinnoista 1.1.2010 alkaen. Kieltäydyitte luovuttamasta tietoja sillä perusteella, että kyse on 'sopimusoikeudellisesti Elsevierin luottamuksellisesta tiedosta'. Julkisuuslain ja ennakkotapausten valossa tämä ei ole riittävä peruste esittämäni tietopyynnön eväämiseen.

Julkisuuslain mukaan tieto vertailuun käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on annettava liikesalaisuuksista ja sopimuksista riippumatta. Esittämäni tietopyyntö perustuu julkisten hankintojen hankintalakiin ja hankinnoissa sovellettavaan julkisuuslakiin. Näiden mukaan julkista on **aina** hinta ja sen muodostumismekanismit erittelyineen: Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 11 § 'Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin': Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta: - - 6) julkisessa hankinnassa toisen ehdokkaan tai tarjoajan liike- tai ammattisalaisuutta koskeviin tietoihin; **tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava** (17.6.2011/701)" Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 17 kohdassa salassa pidettäviksi säädetään asiakirjat, jotka sisältävät liike- ja ammattisalaisuuksia, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin. Esimerkiksi hinnan muodostumisen perusteet ja erityistapauksissa osahinnoittelu voivat olla liikesalaisuuksia, joita asianosaisellakaan ei ole oikeus saada. Julkisuus- ja hankintalain tulkinnoissa on useita oikeustapauksia, joissa nimenomaan korostetaan, että toimittajan väite liikesalaisuudesta ei ole pätevä peruste salata liikesalaisuutena tietoa tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä: "Pelkkä väite tietojen kuulumisesta liikesalaisuuden tai ammattisalaisuuden piiriin ei ollut riittävä. Tietojen luovuttamisesta kieltäytyvän viranomaisen oli pitänyt selvittää tarkemmin, mihin tällainen käsitys perustui." (KHO2803/12.11.2001); "Asiakirjan laatijan salassapitotahto ei ollut ratkaisevaa julkisuuslain soveltamisessa." (KHO 582/15.3.2002); "Tarjouksissa ilmoitetut tuotenimikkeitten yksikköhinnat ja kokonaishinnat alennusprosentteineen olivat tietoja, jotka eivät laskentatavasta johtuen voineet vaikuttaa asian käsittelyyn siltä osin, kuin kyse oli eri tarjousten vertailusta. Sen sijaan tarjoukset olivat kokonaishinnan osalta julkisia." (Hämeenlinnan HAO 01428/09/1203 /26.5.2010); "Viranomaisen tarjouskilpailussa voittaneen kilpailijan tarjoustiedot olivat hintaa lukuun ottamatta salassa pidettäviä. Teknisen liike- ja ammattisalaisuuden rajaa ei ollut mahdollista purkaa asianomaisen tietojensaantioikeuden perusteella. Tapauksessa puhelinliikennepalvelun kokonaishinta oli julkinen, mutta yksikköhinnat eivät. (KHO

3078/29.11.2007)” Myöskään päätöksen KHO 2013:90 mukaan sopimuksilla ei voida polkea julkisuuslakia.

Tarjouksen kokonaishinta ja muut tarjousten vertailussa käytetyt tekijät ovat siis aina julkisia, ja julkisuus on tässä kohden ensisijainen sopimusoikeuteen nähden. Eli jos Aalto on saanut useita eri tarjouksia, myös samalta toimittajalta erilaisia vaihtoehtoja, niin sen tulee julkisuuslain nojalla kertoa kaikkien vaihtoehtoisten tarjouksien hintatiedot sekä niiden vertailuun vaikuttaneet tekijät liike- ja ammattisalaisuudesta riippumatta. Lisäksi muistuttaisin, että julkisuuslaki kehottaa viranomaista aktiivisesti auttamaan tietopyynnön laatimisessa.

Näinollen täydentäisin aiempaa tietopyyntöäni. Pyydän tiedot kaikkien Elsevierin kanssa vuodesta 2010 alkaen solmittujen lisenssisopimusten kokonaishinnoista erikseen kullekin sopimukselle, sekä kokonaishinnan lisäksi tiedot tarjousten vertailussa käytetyistä hinnoista ja muista tekijöistä kunkin sopimuksen osalta. Muihin tekijöihin kuuluu ainakin tieto tarjolla olleista vaihtoehtoisista tilauskokonaisuuksista ja niiden hinnoista.

ystävällisin terveisin vastaustanne odottaen

Leo Lahti

[Quoted text hidden]

Valitus Helsingin hallinto-oikeuteen

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Puhelin: +358 (0) 29 56 42000

Telefax: +358 (0) 29 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: arkisin klo 8 - 16.15

Valituksen laatija:

Nimi: Leo Lahti

Sähköposti: leo.lahti@iki.fi

Kotikunta: Wageningen, Gelderland, Alankomaat

Postiosoite valitusta koskeville ilmoituksille: Laboratory of Microbiology, Dreijenplein 10, Wageningen

University, Wageningen, The Netherlands / tai sähköpostitse leo.lahti@iki.fi

Puhelinnumero: +358 40 565 5872

Päätös, johon haetaan muutosta

Haen muutosta Aalto-yliopiston (jäljempänä Aalto) päätökseen, joka on saatettu tiedokseni 20.8.2014.

Päätöksessä (ks. liite) Aalto kieltäytyy luovuttamasta 6.8.2014 julkisuuslain nojalla pyytämiäni tietoja

Elsevier B.V.:n (jäljempänä Elsevier) kanssa solmituista sopimuksista.

Miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;

Haen muutosta seuraaviin kohtiin Aallon päätöksessä:

1. *a) Päätös:* Aalto kieltäytyi luovuttamasta tietoa Elsevierin kanssa solmimiensa tieteellisiä julkaisuja koskevien lisenssisopimusten kokonaishinnoista, jotka pyysin sopimuksittain eriteltynä 1.1.2010 alkaen.

b) Vaadittu muutos: Vaadin, että Aalto luovuttaa tiedon Elsevierin kanssa solmittujen lisenssisopimusten kokonaishinnoista sopimuksittain eriteltynä 1.1.2010 alkaen.

2. *a) Päätös:* Aalto on kieltäytynyt luovuttamasta tietoja tarjousten vertailussa käytetyistä hinnoista ja muista päätökseen vaikuttaneista tekijöistä. Erityisesti olen pyytänyt tiedon tarjolla olleista vaihtoehtoisista tilauskokonaisuuksista ja niiden hinnoista, myös saman toimittajan (Elsevierin) tarjoamista vaihtoehtoisista tilauskokonaisuuksista ja hinnoista, ja Aalto on päättänyt olla luovuttamatta tätä tietoa. Nämä ovat ilmeisiä tarjousten vertailussa käytettyjä tekijöitä ja sopimusneuvotteluissa on oletettavasti ollut esillä vaihtoehtoisia tilauskokonaisuuksia jotka ovat vaikuttaneet tilauspäätökseen. Aallon tiedossa saattaa lisäksi olla muita vertailussa käytettyjä tekijöitä, joita se kieltäytyy luovuttamasta.

b) Vaadittu muutos: Vaadin, että Aalto luovuttaa tiedot tarjousten vertailussa käytetyistä hinnoista ja muista tekijöistä kunkin sopimuksen osalta, sisältäen tarjolla olleet vaihtoehtoiset tilauskokonaisuudet ja niiden hinnat, mutta myös mahdolliset muut vertailussa käytetyt tekijät.

Perusteet, joilla muutosta vaaditaan

1. Tieto sopimusten kokonaishinnoista

Aalto-yliopisto on kieltäynyt liikesalaisuuteen vedoten luovuttamasta tietoa sopimusten kokonaishinnasta.

Esittämäni tietopyyntö perustuu julkisten hankintojen hankintalakiin ja hankinnoissa sovellettavaan julkisuuslakiin. Näiden mukaan tieto vertailuun käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on aina annettava liikesalaisuuksista ja sopimuksista riippumatta:

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 11 § *‘Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin’: Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta: - - 6) julkisessa hankinnassa toisen ehdokkaan tai tarjoajan liike- tai ammattisalaisuutta koskeviin tietoihin; **tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava (17.6.2011/701)***

Julkisuus- ja hankintalain tulkinnoissa on useita oikeustapauksia, joissa korostetaan, että väite liikesalaisuudesta ei ole pätevä peruste salata liikesalaisuutena tietoa tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä:

- ***Pelkkä väite tietojen kuulumisesta liikesalaisuuden tai ammattisalaisuuden piiriin ei ollut riittävä.*** Tietojen luovuttamisesta kieltäytyvän viranomaisen oli pitänyt selvittää tarkemmin, mihin tällainen käsitys perustui.” (KHO2803/12.11.2001)
- Asiakirjan laatijan ***salassapitotahto ei ollut ratkaisevaa julkisuuslain soveltamisessa.*** (KHO 582/15.3.2002);
- Tarjouksissa ilmoitetut yksikköhinnat ja kokonaishinnat alennusprosentteineen eivät laskentatavasta johtuen voineet vaikuttaa asian käsittelyyn siltä osin, kuin kyse oli eri tarjousten vertailusta. ***Sen sijaan tarjoukset olivat kokonaishinnan osalta julkisia.*** (Hämeenlinnan HAO 01428/09/1203 /26.5.2010);
- ***Viranomaisen tarjouskilpailussa voittaneen kilpailijan tarjoustiedot olivat hintaa lukuun ottamatta salassa pidettäviä.*** Teknisen liike- ja ammattisalaisuuden rajaa ei ollut mahdollista purkaa asianomaisen tietojensaantioikeuden perusteella. Tapauksessa puhelinliikennepalvelun ***kokonaishinta oli julkinen***, mutta yksikköhinnat eivät. (KHO 3078/29.11.2007)
- Myöskään päätöksen KHO 2013:90 mukaan sopimuksilla ei voida polkea julkisuuslakia.

Sopimuksen kokonaishinta on näin ollen lain ja ennakkopäätösten mukaan aina julkinen tieto; julkisuus on tässä kohden ensisijainen sopimusoikeuteen nähden. Aallon tulee siten julkisuuslain nojalla luovuttaa pyytämäni tieto Elsevierin kanssa 1.1.2010 alkaen solmittujen sopimusten kokonaishinnasta sopimuksittain eriteltynä.

2. Tieto tarjousten vertailussa käytetyistä hinnoista ja muista tekijöistä

Aalto-yliopisto on kieltäytynyt luovuttamasta tietoa tarjousten vertailussa käytetyistä hinnoista ja muista tekijöistä vetoamalla kustantajan liikesalaisuuteen.

Esittämäni tietopyyntö perustuu julkisten hankintojen hankintalakiin ja hankinnoissa sovellettavaan julkisuuslakiin. Näiden mukaan tarjouksen kokonaishinta ja sen muodostumismekanismit erittelyineen, sekä muut tarjousten vertailussa käytetyt tekijät ovat aina julkisia, ja julkisuus on tässä kohden ensisijainen sopimusoikeuteen nähden. Siten liikesalaisuus ei ole riittävä peruste olla luovuttamatta pyydettyä tietoa:

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 11 § *‘Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin’*: *Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta: - - 6) julkisessa hankinnassa toisen ehdokkaan tai tarjoajan liike- tai ammattisalaisuutta koskeviin tietoihin; **tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava (17.6.2011/701)***

Jos Aalto on saanut useita eri tarjouksia, myös samalta toimittajalta (Elsevier) erilaisia vaihtoehtoja, niin sen tulee julkisuuslain nojalla kertoa vaihtoehtoisten tarjousten vertailussa käytetyt tekijät. Tällaisia ovat ainakin tarjolla olleet vaihtoehtoiset tilauskokonaisuudet ja niiden hinnat, mutta myös mahdolliset muut vertailussa käytetyt tekijät jotka ovat Aallon tiedossa (julkisuuslaki kehottaa viranomaista aktiivisesti auttamaan tietopyynnön laatimisessa).

Postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Nimi: Leo Lahti

Sähköposti: leo.lahti@iki.fi

Postiosoite: Laboratory of Microbiology, Dreijenplein 10, Wageningen University, Wageningen, The Netherlands

Puhelinnumero: +358 40 565 5872

Valituksen liitteet

1. päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä

Aalto-yliopiston vastaus Lahden tietopyyntöön 20.8.2014. Sain tämän vastauksen sähköpostitse PDF-dokumenttina.

2. todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta

Oheinen Aalto-yliopiston vastaus on allekirjoitettu ja päivätty 20.8.2014 eli tiedoksiantopäivänä. Sain tiedon päätöksestä samana päivänä.

3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Vetoan lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta sekä hankintalakiin, ei muita asiakirjoja.

Allekirjoitus: Wageningenissa 18.9.2014 Leo Lahti

Vastaanottaja:
Leo Lahti
leo.lahti@iki.fi

Asia:
Julkisuuslain mukainen tietopyyntö 6.8.2014

Olette 6.8.2014 esittäneet julkisuuslain mukaisen tietopyynnön, jossa olette pyytäneet tietoa tietyistä Aalto-korkeakoulusäätiön (jäljempänä "Aalto-yliopisto") ja Elsevier B.V:n sopimusasiakirjoista.

Lain viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 24 §:n 1. momentin 20. kohdan mukaisesti salassa pidettäviä ovat sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta. Aalto-yliopisto on harkinnut tietopyyntöänne ja todennut, että pyytamiänne tietoja ei voida antaa, koska ne ovat yksityisiä liike- tai ammattisalaisuuksia.

Pyysitte tietoa kaikista Elsevier B.V:n kanssa solmituista lisenssisopimusten kokonaishinnoista sopimuksittain eriteltynä vuodesta 2010 alkaen. Kokonaishintojen lisäksi pyysitte tietoja tarjousten vertailussa käytetyistä hinnoista ja muista tekijöistä kunkin sopimuksen osalta.

Aalto-yliopisto ei voi antaa pyydettyjä tietoja, koska kyseessä on lain viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24 §:n 1. momentin 20. kohdan mukainen kustantajan liikesalaisuus.

Espoossa 20.8.2014

Ilkka Niemelä
Provost

Sovelletut lainkohdat:

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 9 §, 10 §, 14 §, 24 § ja 33 §.

Liite

Valitusosoitus

Valitusosoitus

Tähän päätökseen tyytymätön saa yliopistolain (558/2009) 83 §:n nojalla hakea siihen valittamalla muutosta.

Valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeuteen:

Posti- ja käyntiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Puhelin: +358 (0) 29 56 42000

Telefax: +358 (0) 29 56 42079

Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: arkisin klo 8 - 16.15

Valitus on tehtävä kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Mikäli tiedoksi antaminen tapahtuu postitse kirjeellä, vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon muutosta haetaan;
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä;
- 2) todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valituskirjelmään valtakirjansa.

Valituksen tekemisessä noudatetaan hallintolakia (434/2003).

Besvärshanvisning

Den som är missnöjd med detta beslut får med stöd av 83 § universitetslagen (558/2009) söka ändring i beslutet genom besvär.

Besvären anföras till Helsingfors förvaltningsdomstol:

Post- och besöksadress: Banbyggarvägen 5, 00520 HELSINGFORS
Telefon: +358 (0) 29 56 42000
Telefax: +358 (0) 29 56 42079
E-post: helsinki.hao@oikeus.fi
Öppethållning: vardagar kl 8 - 16.15

Besvären skall anföras inom trettio dagar räknat från det beslutet delgivits. Om delgivning sker per post genom brev till mottagaren, anses mottagaren ha fått del av ärendet den sjunde dagen efter det att brevet blivit sänt. Dagen för delgivandet räknas inte med i besvärstiden. Besvärsskriften skall tillställas besvärsmyndigheten inom besvärstiden.

Besvären skall anföras skriftligen. I besvärsskriften som riktas till besvärsmyndigheten skall anges:

- 1) det beslut i vilket ändring söks,
- 2) till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas, samt
- 3) de grunder på vilka ändring yrkas.

I besvärsskriften skall ändringssökandens namn och hemkommun uppges. Om ändringssökandens talan förs av hans lagliga företrädare eller ombud eller om någon annan person har uppgjort besvären, skall i besvärsskriften även uppges namn och hemkommun för denna person.

I besvärsskriften skall vidare uppges den postadress och det telefonnummer under vilka meddelanden i saken kan tillställas ändringssökanden.

Ändringssökanden, den lagliga företrädaren eller ombudet skall underteckna besvärsskriften.

Till besvärsskriften skall bifogas:

- 1) det beslut i original eller kopia i vilket ändring söks genom besvär,
- 2) intyg över vilken dag beslutet har delgivits eller annan utredning över när besvärstiden har börjat, samt
- 3) de handlingar som ändringssökanden åberopar till stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har tillställts myndigheten.

Ombudet skall till besvärsskriften foga en fullmakt. En advokat och ett allmänt rättsbiträde skall förete fullmakt endast om besvärsmyndigheten bestämmer så.

I fråga om ändringssökande tillämpas förvaltningslagen (434/2003).

INSTRUCTIONS FOR APPEAL

Anyone dissatisfied with this decision is entitled pursuant to the Universities Act (558/2009) section 83 to lodge an appeal against it. The appellate authority and the authority with whom the appeal document is to be lodged is the **Administrative Court of Helsinki**:

Address: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI
Telephone: +358 (0) 29 56 42000
Telefax: +358 (0) 29 56 42079
Email: helsinki.hao@oikeus.fi
Opening hours: weekdays 8.00 a.m. - 4.15 p.m.

The appeal shall be lodged within thirty (30) days of notice of the decision. When mail is used, the addressee shall be deemed to have received service in seven days from the sending of the letter. When calculating the appeal period, the day of notice shall not be included. The appeal document, which shall be addressed to the appellate authority, shall indicate:

- 1) the decision challenged;
- 2) the parts of the decision that are challenged and the amendments demanded to it; and
- 3) the grounds on which the challenge is based.

The appeal document shall indicate the name and domicile of the appellant. If the right of the appellant to be heard is exercised by his legal representative or attorney or if the appeal document has been drawn up by someone else, the document shall indicate also his name and domicile.

The appeal document shall further indicate the postal address and telephone number where the notices relating to the matter can be served on the appellant.

The appellant, his legal representative or attorney shall sign the appeal document.

The following shall be appended to the appeal document:

- 1) the decision challenged, in the original or as a copy;
- 2) a certificate on the date of notice of the decision or other evidence on the date when the appeal period began to run; and
- 3) the documents on which the appellant relies in support of his demand, unless these have already been delivered to the authority.

The attorney shall append his power of attorney to the appeal document. An advocate or a lawyer providing public legal aid need to produce a power of attorney only if the appellate authority so orders.

The appeal document shall be delivered to the authority within the appeal period.

The appeal is to be lodged in accordance with the Administrative Procedure Act (434/2003).

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS
Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI
Puhelin 029 56 42000
Faksi 029 56 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

LÄHETE

18969/14

3.11.2014

05737/14/1203

Leo Lahti
Laboratory of Microbiology,
Wageningen University
Dreijenplein 10
THE NETHERLANDS

VASTASELITYSPYYNTÖ

Hallinto-oikeus varaa Teille tilaisuuden kirjallisen vastaselityksen antamiseen asiassa.

Vastaselitys pyydetään toimittamaan hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa tämän lähetteen päiväyksestä lukien.

Asia voidaan ratkaista määräajan jälkeen, vaikka vastaselitystä ei ole annettu.

Liitteitä ei tarvitse palauttaa.

Merja Suominen
lainkäyttösihteeri

LIITTEET

Aalto-korkeakoulusäätiön lausunto 24.10.2014

24.10.2014

Dnro:
05737/14/1203

05737/14/1203

V MAS
1 (5)

HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

28.10.2014

VIITE: LAUSUNTOPYYNTÖ 6.10.2014, DIAARINUMERO 05737/14/1203

1 Viranomainen

Aalto-yliopistona toimiva Aalto-korkeakoulusäätiö, (Y-tunnus: 2228357-4) (jäljempänä "Aalto-yliopisto")
PL 11000
00076 AALTO
Sähköposti: kirjaamo@aalto.fi

2 Valittaja

Leo Lahti (jäljempänä "kantaja")
Laboratory of Microbiology, Dreijenplein 10, Wageningen
University, Wageningen, The Netherlands
Sähköposti: leo.lahti@iki.fi

3 Asia

Tietojen luovuttaminen tietyistä Aalto-yliopiston ja Elsevier B.V:n hankintasopimus-asiakirjoista kantajan esittämän asianosaisaseman ja julkisuuslain perusteella. Valituksella kantaja hakee muutosta Aalto-yliopiston provostin 20.8.2014 antamaan päätökseen (LIITE 1).

4 Asian aikaisempi käsittely

Kantaja on tehnyt useita julkisuuslain mukaisia tietopyyntöjä FinELib-konsortion ja Elsevier B.V:n solmimasta hankintasopimuksesta I-6PM8BC (jäljempänä "hankintasopimus"). Hankintasopimus on tehty yhteishankintana Aalto-yliopiston ollessa yhtenä FinELib-konsortion sopijapuolista. Hankintasopimus on kilpailutettu noudattaen lakia julkisista hankinnoista (348/2007) (jäljempänä "hankintalaki"). Hankintasopimuksella Aalto-yliopisto on hankkinut Elsevier B.V:n toimittamat lehtikokoelmat Science Direct Aalto Freedom Collection ja Cell Press.

Kantaja on tehnyt tietopyyntöjä sekä Aalto-yliopistolle että muille FinELib-konsortion sopijapuolille.

Kantaja on vaatinut Aalto-yliopistoa luovuttumaan tietoja

1. hankintasopimuksessa eriteltyjen lisenssisopimusten kokonaishinnoista sopimuksittain eriteltynä vuodesta 2010 alkaen ja
2. tarjousten vertailussa käytetyistä hinnoista ja muista päätökseen vaikuttaneista tekijöistä. Erityisesti kantaja on pyytänyt tietoja tarjolla olleista vaihtoehtoisista tilauskokonaisuuksista ja niiden hinnoista.

Aalto-yliopisto on käsitellyt kantajan esittämät tietopyynnöt ja antanut tietopyyntöjä koskevat päätöksensä valitusosoituksineen tiedoksi kantajalle. Tietopyyntöjä koskevilla päätöksissään Aalto-yliopisto on päättänyt kieltäytyä antamasta kantajan pyytämiä tietoja alla esitettyjen perusteiden nojalla.

24.10.2014

Dnro:
05737/14/1203

5 Lausunto Helsingin hallinto-oikeudelle

Aalto-yliopisto vaatii, että kantajan valitus hylätään perusteettomana.

6 Perustelut

Menettely

Aalto-yliopiston käsityksen mukaan riidatonta asiassa on FinELib-konsortion ja Elsevier B.V:n solmiman sopimuksen luonne. Sopimus on kilpailutettu julkisena hankintana. Kantajan tietopyyntö kohdistuu näin ollen hankintasopimukseen. Valituksessa kantaja itse toteaa tietopyyntönsä perustuvan hankintalakiin ja hankinnoissa sovellettavaan julkisuuslakiin.

Kantajan tietopyyntö

Kantaja on perustanut tietopyyntönsä asianosaisasemaan ja lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) (jäljempänä "julkisuuslaki"). Kantaja on esiintynyt asiassa paitsi yksityisenä henkilönä myös Open Knowledge Finland ry:n puolesta. Kantaja on välittänyt kaikki Aalto-yliopiston tietopyyntöihin antamat päätökset Open Knowledge Finland ry:n avoimelle Facebook-sivulle ja Google Docs-alustalle. Tieto päätösten sisällöstä on tullut rajoittamattoman henkilöpiirin tietoon.

Yleislakien ja erityislakien tulkinnasta

Kantajan on väittänyt tietopyyntönsä perustuvan asianosaisasemaan ja lakiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta. Aalto-yliopiston näkemyksen mukaan asianosaisasema määritellään hankintalain mukaisesti oikeuskirjallisuudessa esitetyn "lex specialis derogat legi generali"-periaatteen mukaisesti. Periaatteen nojalla erityissäädökset ovat ensisijaisia yleisiin säädöksiin verrattuna. Aalto-yliopiston käsityksen mukaan julkisuuslaki on asiassa yleissäännös ja hankintalaki erityissäännös. Asia pitää Aalto-yliopiston käsityksen mukaisesti ratkaista ensisijaisesti erityissäännöksen nojalla.

Aalto-yliopisto viranomaisena

Aalto-yliopiston viranomaisasema määräytyy yliopistolain (558/2009) (jäljempänä "yliopistolaki") 30 §:n 2. momentin mukaisesti. Yliopistolain 30 §:n 2. momentin mukaisesti yliopiston toiminnan julkisuuteen sovelletaan, mitä julkisuuslaissa säädetään lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen toiminnan julkisuudesta. Julkisuuslain 9 §:n mukaisesti jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen. Julkisuuslain 11 §:ssä todetaan puolestaan, että "*hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (asianosainen), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn.*"

Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Hankintalain 84 §:n 1. momentissa käsitellään hankinta-asiakirjojen julkisuutta. Kohdan mukaisesti "*hankintayksikön asiakirjojen julkisuuteen ja asiakirjoista perittäviin maksuihin sekä asianosaisen tiedonsaantioikeuteen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia*". Hankintalain 84 §:n 2. momentissa todetaan lisäksi, että "*muun kuin 1 momentissa tarkoitetun hankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun osallistuneen oikeuteen saada tieto tarjouksen käsittelyä*

24.10.2014

Dnro:
05737/14/1203

varten laadituista ja saaduista asiakirjoista sekä hankintayksikön palveluksessa olevan vaitiolovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään asianosaisen oikeudesta asiakirjaan, asiakirjan julkisuuden määräytymisestä sekä tiedonsaantia koskevan asian käsittelemisestä ja ratkaisemisesta.”

Voimassa oleva hankintalaki pohjautuu hallituksen esitykseen hankintalaiksi (HE 50/2006) (jäljempänä ”hallituksen esitys”). Hallituksen esityksen 75 §:ssä säädetään tarjouskilpailuun liittyvien asiakirjojen julkisuudesta ja tarjouskilpailun asianosaisten tiedonsaantioikeudesta. Hallituksen esityksen 75 §:n 2. momentin mukaisesti tarjouskilpailuun osallistuneen oikeudesta saada tietoja tarjousasiakirjoista sovelletaan julkisuuslaissa asianosaisen tiedonanto-oikeudesta säädettyä.

Hankintalain 5 §:n 1. momentin 1. kohdassa todetaan hankintasopimuksella tarkoitettavan ”kirjallista sopimusta, joka on tehty yhden tai usean hankintayksikön ja yhden tai usean toimittajan välillä ja jonka tarkoituksena on rakennusurakan toteuttaminen, tavaran hankinta tai palvelun suorittaminen taloudellista vastiketta vastaan.” Hallituksen esityksen mukaisesti ”hankintasopimus on yleensä luonteeltaan yksityisoikeudellinen sopimus kahden erillisen oikeushenkilön välillä”. Kyseisten kohtien mukaisesti Aalto-yliopisto on ostanut palveluita Elsevier B.V:ltä yksityisoikeudellisen sopimuksen nojalla. Yksityisoikeudellisen sopimuksen sisältö on ollut sopijapuolten sopimuksen mukaisesti luottamuksellinen johtuen erityisesti Elsevier B.V:n luottamuksellisista tiedoista.

Edellä mainitut kohdat linjaavat hankinta-asiakirjojen olevan asianosaisjulkisia asiakirjoja. Hankintalain esitöistä puolestaan ilmenee, että asianosaisella tarkoitetaan henkilöä, jolla on oikeudellinen intressi saada muutos virheelliseen hankintamenettelyyn. Hankintalain esitöiden ja vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valittajana voi käytännössä olla lähinnä alalla toimiva yrittäjä, jolla on tai olisi ollut mahdollisuus saada oma tarjouksensa hyväksytyksi oikein toteutetussa hankintamenettelyssä. Edellä mainittuihin kohtiin vedoten Aalto-yliopisto katsoo, ettei kantaja ole asiassa asianosainen. Kantajalle ei voida toimittaa pyydettyjä asiakirjoja puuttuvan asianosaisaseman johdosta eikä kantaja voi tehokkaasti vedota julkisuuslain 11 §:n 1. momentin 6. kohtaan.

Kantajan oikeustapausviittauksista

Kantaja on viitannut valituksessaan eräisiin oikeustapauksiin. Aalto-yliopiston mielestä on epäselvää, soveltuvatko kantajan esittämät oikeustapausviittaukset käsiteltävänä olevaan asiaan. Kantaja ei ole antanut perusteluita oikeustapausviittauksen soveltumisesta tässä tapauksessa.

Asiakirjojen salassapidon perusteista

Liikesalaisuuden käsitettä ei ole määritelty julkisuuslaissa taikka muuallakaan lainsäädännössä. Julkisuuslain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen mukaan (HE 30/1998) liikesalaisuudella tarkoitetaan yleensä taloudellisuonteisia, lähinnä kaupankäynnin alaan kuuluvia yrityksen salaisuuksia. Liikesalaisuus voi olla myös tekninen salaisuus.

Julkisuuslain 24 §:n 1. momentin 17 kohdassa salassa pidettäväksi tiedoiksi säädetään julkisyhteisön asiakirjat, jotka sisältävät liike- ja ammattisalaisuuksia samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi edellä mainituille tahoille taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toi-

24.10.2014

Dnro:
05737/14/1203

mintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan salassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liike- ja ammattisalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, mikäli tiedon antaminen aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa. Hankinta-asiakirjat voivat sisältää muutakin julkisuuslain 24 §:n 1 momentin tai erityislain nojalla salassa pidettävää tietoa. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohtaa tulkittaessa tulee ottaa huomioon säännöksen tarkoitus, joka on yksityisen taloudellisen edun suojaaminen. Salassapidon tarvetta tulee tarkastella sen elinkeinonharjoittajan näkökulmasta, jonka liikesalaisuudesta asiassa on kysymys.

Markkinaoikeus on vahvistanut hankintasopimuksen luottamuksellista luonnetta ratkaisussa MAO:35/14. Tarjouksen jättänyt kantaja vaati tapauksessa muun ohella kopiota voittaneen tarjoajan ja hankintayksikön välisestä hankintasopimuksesta. Markkinaoikeus linjasi, ettei kantajalla ollut oikeutta saada tietoja hankintasopimuksessa yksilöidyistä luottamuksellisista tiedoista. Tapauksessa KHO:2007:83 tarjousasiakirjojen sisältämiä yksikköhintoja pidettiin tarjouksen tehneen elinkeinonharjoittajan liikesalaisuuksina. Tapauksessa tarjouksen yksikköhinnat liittyivät X Oy:n elinkeinotoimintaan. Hintojen joutuminen kilpailevien elinkeinonharjoittajien tietoon olisi korkeimman hallinto-oikeuden mukaan antanut näille kilpailuetua. Liikesalaisuuksien salassapitointressi liittyykin useimmiten suojaan kilpailijoita kohtaan. Yrityksen tahto salata asiakirja vetoamalla omaan liikesalaisuuteensa ei yksistään ole ratkaiseva tekijä, mutta yrityksen näkemykset otetaan huomioon kokonaisuusharkinnassa.

Aalto-yliopisto on punninnut salassapitoa edellä esitettyjen oikeusohjeiden nojalla. Aalto-yliopiston mielestä sillä on ollut paitsi hankintalain myös julkisuuslain mukaiset perusteet olla antamatta pyydettyjä asiakirjoja. Hankinta-asiakirjat ovat asianosaisjulkisia asiakirjoja. Kantajaa ei Aalto-yliopiston käsityksen mukaisesti voi pitää asiassa asianosaisena. Puuttuvan asianosaisaseman takia kantajalle ei voida toimittaa tietopyynnön mukaisia asiakirjoja. Toisaalta pyydetty hankinta-asiakirjat sisältävät Elsevier B.V:n liike- ja ammattisalaisuuksia. Tiedon antaminen aiheuttaisi Elsevier B.V:lle taloudellista vahinkoa ja vaikuttaisi sen kilpailuasemaan. Samalla tiedon antaminen heikentäisi Aalto-yliopiston mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin vähentyneiden tarjousten muodossa. Käytännössä potentiaaliset tarjoajat pidättäytyisivät tarjoamasta tuotteitaan tai palveluitaan Aalto-yliopistolle varoessaan luottamuksellisten tietojen luovuttamista toisille tarjoajille tai kolmansille osapuolille. Aalto-yliopisto pyrkii omalla toiminnallaan käyttämään hankintalain 2 §:n yksilöimät olemassa olevat kilpailuolosuhteet.

Yhteenveto

Edellä mainittuihin kohtiin vedoten Aalto-yliopisto katsoo, ettei kantajalle voida toimittaa tietopyynnön kohteena olevia tietoja.

7 Provostin toimivallasta

Aalto-yliopiston tietopyyntöjä koskevat päätösasiakirjat on allekirjoittanut provosti Ilkka Niemelä (jäljempänä ”provosti”). Provostin allekirjoitusoikeus perustuu Aalto-yliopiston säätiörekisterin nimenkirjoitusoikeuteen (LIITE 2). Säätiörekisterin mukaisesti provostilla on Aalto-korkeakoulusäätiön nimenkirjoitusoikeus. Säätiörekisterin mukaisella mandaatilla tietopyyntöä koskevan päätöksen on allekirjoittanut

24.10.2014

Dnro:
05737/14/1203

provosti. Tietopyyntöä koskevan päätöksenteon hetkellä provosti sijaisti Aalto-yliopiston rehtoria.

8 Asiakirjojen julkisuus

Tähän vastinekirjelmään ei sisälly salassa pidettäviä tietoja.

Espoossa 24. päivänä lokakuuta 2014

Aalto-korkeakoulusäätiö

Ilkka Niemelä
Provosti

LIITTEET

- 1) LIITE 1 Aalto-yliopiston provostin päätös tietopyyntöön 20.8.2014
- 2) LIITE 2 Aalto-yliopiston säätiörekisteriote

HANKINTAPÄÄTÖS SUORAHANKINNASTA

Hankintayksikkö:

Kansalliskirjasto

Hankinnan kohde:

Elsevier-lehtikokoelmat: ScienceDirect Freedom Collection ja CellPress

Perustelut suorahankinnan käytölle:

Teknisestä, taiteellisesta tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan. (Hankintalain 348/2007 27§)

Valittu toimittaja:

Elsevier B.V.

Allekirjoitus:

Päiväys: 5.1.2011

Nimi: Kristiina Hormia

Nimike: Johtaja, Kansalliskirjasto/Kirjastoverkkopalvelut